

**2022-2030 M. TELŠIŲ REGIONO PLĖTROS PLANO
PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. LT028-01-01-04
„DARBO VIETŲ PASIEKIAMUMO IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMO DIDINIMAS“
PAGRINDIMO APRAŠAS**

2023-10-30 Nr. PA-2
Pakeista 2024-03-14 Nr. PA-2
Pakeista 2024-08-20 Nr. PA-12
Pakeista 2024-12-18 Nr. PA-22
Pakeista 2025-03-31 Nr. PA-3
Pakeista 2025-07-11 Nr. PA-11

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	2.1. uždavinys „Padidinti tvarų judumą regione, įgyvendinant darnaus judumo priemones miestuose“, LT028-02-01. 1.1 uždavinys „Padidinti turizmo ir kultūros objektų pasiekiamumą ir sudaryti sąlygas paslaugų plėtrai“, LT028-01-01. 1.2 uždavinys „Modernizuoti ir sukurti investicijoms ir verslo plėtrai palankią aplinką“, LT028-01-02.
---	---

**II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS**

Veikla „Darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose“

2022 – 2030 m. Telšių regiono plėtros plane numatyta 2 regiono plėtros problema - netvari transporto sistema, nepakankamas eismo saugumas. Nustatyta, kad pagrindinės problemos giluminė priežastis yra nepakankamas darnaus judumo priemonių diegimas miestuose.

2021 m. remiantis Statistikos departamento duomenimis Telšių regiono individualių lengvųjų automobilių skaičius 1000 gyventojui siekė 540, kai Lietuvos Respublikos šis rodiklis siekia 504. Iš atliktos darnaus judumo planų, finansuotų iš 2014 – 2020 m. Europos Sąjungos investicijų programos lėšomis, SSGG analizių pastebima, kad Telšių miestas nėra didelis, o gyvenamosios ir darbo vietos koncentruojasi miesto centre, tačiau net 47 proc. kelionių yra atliekama automobiliu.¹ Taip pat išskirta, kad Mažeikių miesto gyventojai blogai arba labai blogai vertina beveik visus susisiekimo elementus: viešojo transporto infrastruktūrą, gatvių / kelių, automobilių stovėjimo aikštelių, eismo reguliavimo infrastruktūrą, dviračių takų, jų ženklavimo, viešojo transporto, saugumo infrastruktūrą.²

Pagrindinė tikslinė grupė yra Mažeikių miesto ir Telšių miesto gyventojai, kurių skaičius 2023 m. pradžioje siekė 36 260 gyventojus Mažeikiuose ir 23 066 gyventojus Telšiuose.³ Tikslinės grupės poreikiai susiję su saugiu judėjimo galimybių gerinimu jų gyvenamosiose vietovėse, rekonstruojant, jungiant ar įrengiant naujus pėsčiųjų dviračių takus bevariklėmis transporto priemonėmis bus lengviau pasiekti darbo bei viešųjų paslaugų teikimo vietas. Planuojamos veiklos taip pat prisidės prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekio mažinimo, o tai prisidės prie tiesioginės grupės sveikatos ir gyvenimo kokybės.

Netiesioginė tikslinė grupė yra Telšių regiono gyventojai. 2023 m. pradžioje Telšių regione gyveno 131 447 gyventojai. Sprendžiant problemą visi Telšių regiono gyventojai, besilankantys

¹ Telšių miesto darnaus judumo planas, patvirtintas 2018 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. T1-166.

² Mažeikių miesto darnaus judumo planas, patvirtintas 2017 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. T1-286.

³ Valstybės duomenų agentūra. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=88f10685-cd22-44df-a087-d76dd5d5f892#/>. Žiūrėta 2023-08-29.

Mažeikiuose ir Telšiuose, galės mobiliau judėti mieste, lengviau ir saugiau pasiekti viešųjų paslaugų teikimo vietas. Taip pat ŠESD kiekio mažinimas prisidės prie Telšių regiono ŠESD kiekio mažinimo rodiklio, taip prisidedant prie saugesnės ir sveikesnės gyvenimo aplinkos.

2022 – 2030 m. Telšių regiono plėtros plano (toliau – Plane) Telšių regiono esamos situacijos analizės IV dalyje „Tvarus judumas“ aprašyta darnaus judumo esama situacija, pateikiami statistiniai rodikliai.

Plane numatyta, kad nustatytai problemai spręsti yra poreikis sumažinti Telšių regiono silpnybes (Plano Regiono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės dalis), sukuriant geresnes sąlygas naudotis bevariklėmis transporto priemonėmis, didinant pėsčiųjų ir dviračių takų junglumą bei plėtrą regione. Remiantis Valstybės agentūros duomenimis 2022 m. Mažeikių rajono savivaldybėje dviračių takų ilgis metų pabaigoje siekė 37,3 kilometrai, Telšių rajono savivaldybėje – 8 kilometrai.⁴

Analizuojant Nacionalinių pėsčiųjų ir dviračių takų plėtros žemėlapi⁵ matyti, kad esama infrastruktūra yra fragmentiška, daugelis takų remontuoti. Mažeikių miesto darnaus judumo plano veiksmų plane (variantas Nr. 2) numatytas veiksmas „Įrengti trūkstamas dviračių takų ir / ar pėsčiųjų jungtis su esamais takais atskiriant juos skirtingomis dangomis“, Telšių miesto darnaus judumo plano veiksmų plane (variantas Nr. 1) numatyti veiksmai „Vykdoma intensyvi pėsčiųjų takų (šaligatvių) ir dviračių takų rekonstrukcija/kapitalinis remontas gerinant jų techninius parametrus ir atnaujinant dangas“ ir „Vykdoma intensyvi pėsčiųjų takų (šaligatvių) ir dviračių takų rekonstrukcija/kapitalinis remontas gerinant jų techninius parametrus ir atnaujinant dangas“. Pažangos priemonės projektais planuojamos investicijos į 22,679 kilometrus dviračiams skirtos infrastruktūros. Mažeikiuose 15,58 kilometrais padaugės dviračiams skirtos infrastruktūros, Telšiuose – 7,1 kilometro. Pagal pateiktus Mažeikių ir Telšių rajono savivaldybių administracijų duomenis asmenų, besinaudojančių dviračiams skirta infrastruktūra, skaičius nebuvo fiksuojamas. Planuojama, kad iki 2029 m. dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus sieks 25700 naudotojų.

Taip pat siekiant sumažinti Plane identifikuojamas silpnybes, planuojama sukurti darnaus transporto sistemas, įrengti eismo reguliavimo priemonių, viešojo transporto sustojimo stoteles, keleivių laukimo paviljonus, taip siekiant sumažinti ŠESD kiekį. Mažeikių miesto darnaus judumo plano veiksmų plane (variantas Nr. 2) numatytas veiksmas „Aiškūs, išsamūs viešojo transporto žemėlapiai bei maršruto laikas internete, stotyje, viešojo transporto stotelėse“.

Telšių miesto darnaus judumo plano veiksmų plane numatytos siūlomos įgyvendinti priemonės: 3.1. BTMP infrastruktūros plėtra, įrengiant pėsčiųjų ir dviračių takus, 3.4. Dviračių remonto stotelių įrengimas, 3.5. Dviračių stovėjimo aikštelių ir vietų įrengimas, 3.6. Dviračių stovėjimo ir saugojimo vietų (stoginės) įrengimas, 3.7. Dviračių saugyklų įrengimas, 3.8. Dviračių stovų el. dviračiams, el. paspirtukams įrengimas, 4.1. Viešojo transporto stotelių atnaujinimas, 4.2. Naujų viešojo transporto stotelių įrengimas, 4.5. Šviesoforais reguliuojamos sankryžos įrengimas, 4.6. Šviesoforų rekonstrukcija, 4.9. Švieslenčių viešojo transporto stotelėse įrengimas, 4.10. Vaizdo stebėjimo kamerų įrengimas.

Pažangos priemonės įgyvendinimas prisidės prie Regionų plėtros programoje nustatyto poveikio rodiklio siekimo „Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas 1 gyventojui – gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas)“.

Šios pažangos priemonės veiklos 2. „Regiono turistinio patrauklumo didinimas“ ir 3. „Regiono investicinio patrauklumo didinimas“ apima 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijoje⁶ (toliau – FZ strategija) suplanuotus bendrus veiksmus, kurie įgyvendinami visoje

⁴ Valstybės duomenų agentūra. Dviračių takų ilgis metų pabaigoje. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>. Žiūrėta 2023-08-01.

⁵ Prieiga per internetą: <https://gis.ktvis.lt/webappbuilder/apps/65/>. Žiūrėta 2023-08-01.

⁶ Prieiga per internetą: <https://telsiuregionas.lt/tarybos-veikla/regiono-pletra/teritorines-strategijos/>

Telšių regiono teritorijoje – Telšių, Mažeikių, Plungės rajonų ir Rietavo savivaldybėse pažangos priemonės apimtyje.

FZ savivaldybės bendrais strategijoje numatytais veiksmais prisidės prie 2022 – 2030 m. Telšių regiono plėtros plane įvardintos regiono plėtros problemos „Nepakankamai išvystyta turizmo ir verslo plėtros aplinka“ ir jos giluminių priežasčių „Nepakankamas turizmo objektų pasiekiamumas ir kokybiškų paslaugų trūkumas“, „Nepatraukli aplinka verslo plėtrai“ sprendimo.

Atsižvelgiant į tai, kad Telšių regiono savivaldybės yra susijusios socialiniais ir ekonominiais ryšiais, siejamos bendro etnokultūrinio identiteto bei turinčios bendras problemas, FZ strategijoje buvo išskirtos sritys, kuriose tikslingas bendradarbiavimas: regiono turistinio patrauklumo didinimas ir regiono investicinio patrauklumo didinimas.

Remiantis FZ strategijoje atlikta analize, Telšių regiono savivaldybėse nepatrauklias verslo kūrimo ir plėtros sąlygas, neišnaudojamą kultūrinį potencialą lemia viešosios infrastruktūros trūkumas investicijoms tinkamuose žemės sklypuose, atvirų bendravimo, bendradarbiavimo ir darbo erdvių smulkiojo ir vidutinio verslo (toliau – SVV) subjektams trūkumas, nepakankamas turizmo objektų prieinamumas, pritaikymas lankymui, žinomumas ir komunikacija, nepakankamas dėmesys etninio tapatumo išsaugojimui.

Žemiau analizuojamos suplanuotos veiklos ir kiekvienos jų poveikis tikslinės grupės poreikiams atskirai.

Pažangos priemonės veiklos 2. „Regiono turistinio patrauklumo didinimas“ tikslinė grupė – gyventojai, MVĮ, savivaldybės ir kitos viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos.

Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, Telšių regiono gyventojų skaičius yra mažėjantis. Siekiant didinti regiono patrauklumą, būtinos investicijos, sudarančios sąlygas darbo vietoms kurti, verslams vystytis, ūkinių veiklų įvairovei skatinti. Todėl tikslinės grupės poreikiai – patrauklios sąlygos gyventi ir lankytis Telšių regione, išsiskiriančiame savo kultūriniu identitetu.

Šiomis pažangos priemonės veiklomis bus įgyvendinami FZ strategijoje numatyti veiksmai, tiesiogiai ir netiesiogiai prisidedantys prie tikslinių grupių - gyventojų, MVĮ, savivaldybės ir kitų viešojo sektoriaus institucijų ir įstaigų problemų sprendimo.

Siekiant didinti regiono turistinį patrauklumą, numatoma pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros objektus, pagerinti jų būklę ir pasiekiamumą Mažeikių, Plungės, Telšių rajonų ir Rietavo savivaldybėse. FZ strategijoje suformuoti 5 regioniniai turizmo maršrutai: „Žemaitijos piliakalniai“ su 4 projektais, „Gamtos peizažai“ su 16 projektais, „Sakralinis kelias“ su 2 projektais, „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“ su 4 projektais, „Pasivaikščiojimas su istorinėmis asmenybėmis“ su 1 projektu. Iš viso suplanuoti 27 turizmo infrastruktūros gerinimo projektai ir 1 jungtinis savivaldybių projektas bendrai regiono turizmo išteklių ir paslaugų informacinei duomenų mainų sistemai sukurti, iš viso 28 projektai.

Maršrute „Žemaitijos piliakalniai“ bus tvarkomi ir pritaikyti lankymui 9 piliakalniai, įrengiant būtiną infrastruktūrą. Maršruto objektai turės vieningą ženklumą.

Maršruto „Gamtos peizažai“ objektai bus pritaikyti lankymui, įrengiant pažintinius edukacinius ar dviračių bei pasivaikščiojimo takus, poilsia vietas, paplūdimius prie upių bei ežerų, automobilių stovėjimo aikštes, apšvietimą, informacinę infrastruktūrą, statinius higienos poreikiams, apžvalgos aikštes, mažąją architektūrą, pritaikant žmonėms su negalia, kt. Maršrutas ir jo objektai turės vieningą ženklumą.

Maršruto „Sakralinis kelias“ objektai (Plungės žydų žudynių vietos ir kapai Kaušėnų kaime bei Rainių Kančios koplyčia, Rainių miško žudynių vieta) bus pritaikyti lankymui, išvystant infrastruktūrą: dviračių–pėsčiųjų ir apžvalgos takus, įrengiant mažąją architektūrą, ženklumą bei apšvietimą, automobilių stovėjimo aikštes, kt. bei vieningai suženklinant.

Maršruto „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“ objektai (Plungės dvaro sodyba, Rietavo kunigaikščių Oginskių dvarvietė, kt.) bus pritaikyti lankymui.

Maršrutas „Pasivaikščiojimas su istorinėmis asmenybėmis“ apjungia 11 kultūros objektų (pastatų, paminklų, muziejų) Mažeikių senamiestyje. Jis bus pritaikyti lankymui, įrengiant skiriamuosius simbolius šaligatvio dangoje, vedančius maršrutu „Pasivaikščiojimas su istorinėmis asmenybėmis“, sutvarkant prieigas ir aplinką prie objektų, įrengiant mažąją architektūrą, poilsio ir stovėjimo aikšteles, suformuojant žolines dangas ir gėlynus.

Vienu jungtiniu savivaldybių projektu bus kuriama bendra regiono turizmo išteklių ir paslaugų informacinė duomenų mainų sistema, bendrai kuriamos ir įgyvendinamos naujos kultūrinės veiklos formos, vykdomi bendri veiksmai stiprinant Žemaitijos kultūrinio identitetą, užtikrinant bendrą viešųjų teikimą. Šiais veiksmais bus užtikrinamas FZ lankytinų objektų prieinamumas ir žinomumas, geriau panaudojami kultūros ir gamtos ištekliai.

Prie FZ strategijos įgyvendinimo prisideda šios pažangos priemonės projektas 1.11 „Dviračiams skirtos infrastruktūros įrengimas – tilto per Ventos upę pastatymas“, finansuojamas ES fondų 2021–2027 m. Investicijų programos 8 prioriteto 8.1. uždavinio įgyvendinimui skirtomis lėšomis. Jį įgyvendinant, bus įrengtas pėsčiųjų – dviračių tiltas Mažeikių mieste per Ventos upę, sujungiantis Mažeikių miesto dviračių taką su bendro regioninio maršruto „Gamtos peizažai“ lankytiniais objektais.

Pažangos priemonės veiksmais sprendžiama problema padarys poveikį tikslinės grupės - visų FZ savivaldybių gyventojų, veiklą vydančių labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių, savivaldybių ir kitų viešojo sektoriaus institucijų ir įstaigų poreikiams. Gyventojai įgis platesnių rekreacinių, kultūrinių veiklų galimybių: daugiau turistinių objektų bus pritaikyta lankymui, pagerintas jų prieinamumas ir informacinė sklaida, etnokultūros puoselėjimo veiklos padidins gyventojų įsitraukimą į kultūrą, padidės savivaldybių patrauklumas gyventi ir lankytis, turizmo infrastruktūros plėtra sudarys palankias sąlygas verslams kurtis.

Pažangos priemonės veiklos 3. „*Regiono investicinio patrauklumo didinimas*“ tikslinės grupės – gyventojai, mažos ir vidutinės įmonės, nevyriausybinių organizacijos, savivaldybės ir kitos viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos. Tikslinių grupių poreikiai - patrauklios sąlygos investuoti Telšių regione, geresnės sąlygos verslo kūrimui ir plėtrai.

Siekiant didinti regiono investicinį patrauklumą, numatoma pritaikyti laisvus valstybinės žemės sklypus investicijoms ir pagerinti sąlygas verslo kūrimui ir plėtrai Plungės ir Rietavo savivaldybėse. Suplanuoti 5 verslo skatinimo infrastruktūros gerinimo projektai.

Plungės miesto pramonės teritorijose nuo Pramonės pr. 4B iki laisvo sklypo, esančio Pramonės pr. 6K bus įrengiama infrastruktūra, reikalinga investicijoms pritraukti; atliekami darbai – pėsčiųjų/dviračių tako ir jungčių su esamais takais įrengimas.

Rietavo mieste bus tvarkomos teritorijos, tinkamos investicijoms pritraukti, įrengiant gatvių asfaltbetonio dangą, drenažą, lietaus nuotekų sistemas, apšvietimą, nuovažas, kt. Rietave planuojama įkurti regioninę bendradarbiystės ir verslumo kompetencijų stiprinimo centrą, kuriame bus teikiamos naujos viešosios paslaugos smulkiojo ir vidutinio verslo (toliau – SVV) subjektams bei ketinantiems pradėti verslą asmenims iš visos FZ teritorijos.

Vienu jungtiniu savivaldybių projektu bus kuriama bendra regiono verslo informacinė duomenų mainų sistema/platforma investicijoms pritraukti per bendrą rinkodarą, sukurtų verslo skatinimo produktų viešinimą ir populiarinimą, rinkos analizę, investicijų pritraukimo kampanijas ir reklamą, kt. Visos regiono savivaldybės užtikrins veiklų įgyvendinimą ir sklaidą, naudodamos savo infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius, į jų vykdymą įtraukiant verslo, verslo informacijos, turizmo ir verslo informacijos centrus, verslo ir menų inkubatorius.

Neinvesticiniais veiksmais bus vykdomos sukurtų verslo skatinimo produktų viešinimo ir populiarinimo veiklos, tyrimai, rinkos analizė ir potencialių investuotojų identifikavimas; investicijų pritraukimo kampanijos ir reklama; investicijų pritraukimo renginiai, konferencijos ir pan., sukurto skaitmeninio informacinio įrankio palaikymas, užtikrinant bendrą viešosios paslaugos teikimą.

Šiais veiksmais sprendžiama problema padarys poveikį tikslinės grupės - visų FZ savivaldybių gyventojų, veiklą vykdančių labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių, nevyriausybinių organizacijų, savivaldybių ir kitų viešojo sektoriaus institucijų ir įstaigų poreikiams. Sukūrus investicijoms ir verslo plėtrai palankesnes sąlygas bei teikiant naujas viešąsias paslaugas SVV subjektams, bus skatinamas verslumas, pritraukta privačių investicijų ir sudarytos sąlygos veiklą vykdančių labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių plėtrai, bendradarbystės ir verslumo kompetencijų stiprinimo centras skatins verslų steigimąsi, didės gyventojų įsidarbinimo ir/ar verslo įmonių steigimo ir /ar plėtros galimybės, darbo rinkos aktyvumas. Padidės savivaldybių patrauklumas investicijoms, viešojo sektoriaus institucijų ir įstaigų veiklų/paslaugų plėtros galimybės.

Numatomi veiksmai prisidės prie 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos 5 prioriteto „Piliečiams artimesnė Lietuva“ 5.2 uždavinio „Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą vietos lygmeniu, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose“ įgyvendinimo.

Tikslinių grupių poreikiai, atsižvelgiant į demografines, technologines ir kitas tendencijas šios pažangos priemonės įgyvendinimo ir 5 metus po pažangos priemonės įgyvendinimo laikotarpiu išliks nemažėjantys.

Kooperuojant turimus išteklius, išnaudojant stiprybes ir galimybes, pažangos priemonės veiklomis siekiama šių kokybinių pokyčių:

1. Pritraukta daugiau privačių investicijų, kuriančių naujas darbo vietas regione, teikiama naujų viešųjų paslaugų smulkiąjam ir vidutiniam verslui, pagerintas paslaugų prieinamumas ir kokybė, padidintas paslaugų gavėjų skaičius (metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius – 5600).

2. Padidintas regiono savivaldybių patrauklumas gyventi ir lankytis, pagerintas turizmo paslaugų prieinamumas ir kokybė, padidėjęs regiono matomumas ir žinomumas, jo išskirtinumas per etnokultūros puoselėjimą ir etninį tapatumą.

Įgyvendinus šią pažangos priemonę, bus prisidedama prie 2022–2030 m. Regionų plėtros programoje⁷ nustatytų poveikio rodiklių siekimo (3 lentelė).

Poveikio rodikliai	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Siektina rodiklio reikšmė (metai)	Siektina rodiklio reikšmė (metai)
Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų), procentai	69,9 (2020)	71,3 (2025)	73,5 (2029)
Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus, tūkst. Eur	21,6 (2019)	26,0 (2025)	32,0 (2030)

1 lentelė. Siektinos poveikio rodiklių reikšmės Telšių regione

2

Keletas panašių veiklų verslo ir turizmo infrastruktūrai gerinti Telšių regione buvo įgyvendinama ir anksčiau, tačiau nepakankamomis apimtimis. 2014–2020 m. ES lėšų programavimo laikotarpiu infrastruktūra verslo plėtrai buvo kuriama įgyvendinant projektą „Apleistos teritorijos tarp karaliaus Mindaugo gatvės ir geležinkelio Šiauliai–Klaipėda Telšių mieste, infrastruktūros rekonstravimas“ (investuota 1,3 mln. Eur) pagal priemonę 07.1.1-CPVA-V-902 „Pereinamojo laikotarpio tikslinių teritorijų vystymas“. Rietavo mieste infrastruktūra verslo plėtrai pagerinta įgyvendinant projektą „Rietavo miesto apleistos teritorijos L. Ivinskio g. 16 atnaujinimas ir plėtra“ pagal priemonę 07.1.1-CPVA-V-907-01 „Miesto inžinerinės infrastruktūros, svarbios verslui, atnaujinimas ir plėtra“ (investuota 60,1 tūkst. Eur).

⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 m. regionų plėtros programos patvirtinimo“ (III skyrius „RPP poveikio rodikliai ir jų siektinos reikšmės“, 1 lentelė „NPP ir RPP rodiklių sąsajos“);

Panašios veiklos turizmo infrastruktūrai gerinti regione buvo įgyvendinamos tik iš dalies – lankymui ir turizmui pritaikyti pavieniai gamtos ar kultūros objektai, neapjungiant jų į bendrus regioninius turistinius maršrutus ir nevykdant komunikacinių, informacinių veiklų. Regione dviem etapais įgyvendintas projektas „Telšių regiono savivaldybės jungiančių turizmo trasų informacinės infrastruktūros plėtra“ (pagal priemonę NR. 05.4.1-LVPA-R-821 „Savivaldybės jungiančių turizmo trasų maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra“). Investavus 596 448 Eur, visose keturiose savivaldybėse įrengti ženklavimo infrastruktūros objektai, informaciniai stendai, kryptinės rodyklės, liečiami taktiliniai žemėlapiai su Brailio raštu, informaciniai interaktyvūs turizmo stendai su garso įranga, pritaikyti ir žmonėms su specialiaisiais poreikiais. Padidintas Telšių regiono kultūros ir gamtos paveldo žinomumas, sėkmingai išbandytas regioninis požiūris į turizmo maršrutų kūrimą.

Tačiau įgyvendintos veiklos šiose srityse nebuvo pakankamos, tolimesniam verslo ir turizmo plėtros problemų sprendimui reikalingos investicijos.

Telšių regiono esamos situacijos bei problemų ir jų priežasčių analizė pateikiama TRPPL I skyriuje „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“, Telšių regiono funkcinės zonos analizė pateikiama 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos (toliau – FZ strategija) II skyriuje „Funkcinės zonos analizė“.

Žemiau pateikiama pažangos priemonės 2 ir 3 veiklos poreikį pagrindžianti 2024-2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos informacija.

FZ strategijoje išskirta bendra funkcinės zonos problema – „Nepatrauklios verslo kūrimo ir plėtros sąlygos, neišnaudojamas kultūrinis potencialas“. Problemos buvimą pagrindžia šie faktai:

1. *Žemas materialinių investicijų lygis vienam gyventojui.* Per 5 metus (2018–2022 m.) FZ materialinės investicijos nei karto nepasiekė šalies vidurkio. Arčiausiai šalies vidurkio FZ materialinės investicijos priartėjo 2022 m. (3 845 Eur palyginti su Lietuvos 4 393 Eur), tačiau ši tendencija nėra pastovi, nes FZ rodiklį veikia AB „ORLEN Lietuva“ (rodiklis pastebimai išauga įmonei atliekant planinius remontus ar kitas didesnes investicijas, kurios piko metu gali siekti beveik 30 proc. visų FZ materialinių investicijų). Pašalinus šiuos svyravimus, materialinės investicijos FZ gali siekti apie 60 proc. Lietuvos vidurkio (žr. 1 lentelė). Tai rodo, kad FZ pritraukia santykinai nedaug investicijų, nuo kurių priklauso tvarus augimas ateityje.

Metai	Telšių regiono materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, Eur	Lietuvos vidutinis, materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, Eur	Procentinis skirtumas
2018	2117	2883	-26,57
2019	1956	3414	-42,71
2020	1889	3229	-41,50
2021	2260	3847	-41,25
2022	3845	4393	-12,47

2 lentelė. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui

FZ yra teritorijų, tinkamų verslo plėtrai, tačiau jų pritaikymas privačių investicijų pritraukimui yra nepakankamas dėl viešosios infrastruktūros trūkumų: dalis esamų laisvų sklypų nesujungti susisiekimo sistema (nepakanka privažiuojamųjų kelių), neužtikrinta integracija į miesto inžinerinę infrastruktūrą (trūksta jungčių su miesto vandentiekio, nuotekų sistemomis ir pan.).

2. *Žemas verslumo lygis*⁸, kuris FZ siekė 2023 m. apie 70 proc. Lietuvos vidurkio (FZ rodiklio reikšmė – 24,64, Lietuvos – 35,01 mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ) vienam tūkstančiui gyventojų). Visgi, netolygumai tarp funkcinės zonos savivaldybių buvo nedideli, rodiklio intervalas buvo tarp 22,98 Plungės r. sav. (mažiausia reikšmė) ir 26,71 MVĮ vienam tūkstančiui gyventojų Mažeikių r. sav. (didžiausia reikšmė).

3. *Darbo užmokesčio dydis atsilieka nuo Lietuvos vidurkio* ir jo augimo tempas neleidžia šio skirtumo iš esmės sumažinti. 2022 m. FZ vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (DU) siekė 1 547,8

⁸ Verslumo lygis vertinamas mažų ir vidutinių įmonių skaičių dalinant iš atitinkamų metų to paties administracinio vieneto nuolatinių gyventojų skaičiaus ir dauginant iš 1 000.

Eur (bruto) (žr. 3 lentelė). Palyginus su DU vidurkiu Lietuvoje, atotrūkis siekė 241,2 Eur, per pastarųjų penkerių metų laikotarpį atotrūkis iš esmės nesikeitė – nuo 86,3 % šalies vidurkio (2018 m.) iki 86,8 % (2022 m.). Vertinant 2021 m. DU pagal atskiras ekonomines veiklas, keturiose iš jų jis buvo beveik mažiausias (9–10 vieta) Lietuvoje. Tai 1) apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla; 2) informacija ir ryšiai; 3) kita aptarnavimo veikla; 4) žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė. Tuo metu atvirkščiai, dvi veiklos – apdirbamoji gamyba bei vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas – 2021 m. buvo vienos iš geriausiai apmokamų Lietuvoje tarp apskričių⁹. Tai rodo, kad FZ išlaiko aukštą pramonės potencialą, kita vertus pridėtinės vertės kūrimas yra mažiau diversifikuotas neišnaudojami su turizmu ir informacinėmis technologijomis susiję sektoriai. Tai gali turėti ilgalaikių neigiamų pasekmių FZ gyventojams ir ekonomikai, ypač turint omeny, kad didelė dalis FZ pramonės susidurs su perėjimo prie klimato neutralios ekonomikos iššūkiais (naftos produktų gamyba) ir (ar) darbo vietų mažėjimu dėl apdirbamosios gamybos robotizacijos.

Metai	Telšių regiono darbo užmokestis (Eur)	Lietuvos vidutinis darbo užmokestis (Eur)	Procentinis skirtumas (%)
2018	818,3	924,1	-11,4
2019	1122,9	1296,4	-13,3
2020	1243,8	1428,6	-12,9
2021	1370,8	1549,4	-13,2
2022	1547,8	1789	-13,5

3 lentelė. 2018–2022 metų Telšių regiono vidutinis darbo užmokestis (mėnesinis) bruto (Eur) | Lietuvos vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto) (Eur) | Procentinis skirtumas (%)

4. *Mažai diversifikuota ekonomika.* FZ nėra aktyviai lankoma turistų – nakvynių skaičius, tenkantis 1-am gyventojui apgyvendinimo įstaigose 2022 m. siekė 0,94 ir svyravo nuo 0,13 Rietavo savivaldybėje iki 1,45 Mažeikių r. sav. (palyginimui, Lietuvoje šio rodiklio reikšmė siekė 2,88)¹⁰. 2018–2022 m. duomenimis, FZ apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikėjų sukuriamą pridėtinę vertę dirbančiajam siekė vidutiniškai 9 Eur (Lietuvos vidurkis 2018–2022 m. dirbančiajam – 11,46 Eur) ir svyravo tarp 10,5 Eur Mažeikių rajono savivaldybėje ir 7,1 Eur Telšių rajono savivaldybėje.

Vertinant kultūros įmonių¹¹, tenkančių 1 tūkst. gyventojų, skaičių, geriausia situacija yra Rietavo savivaldybėje – 1,79, o likusiose FZ savivaldybėse – Plungės r. – 1,41, Mažeikių r. – 1,3, Telšių r. – 1,22 (palyginimui, Vilniaus mieste 1 tūkstančiui gyventojų tenka daugiau nei 6 kultūros įmonės). Analizuojant kitus Savivaldybių kultūros indekso rodiklius, pastebima, kad FZ paprastai geriau vertinami su valstybės ir savivaldybių įstaigų veikla siejami rodikliai, tokie kaip bibliotekų ar kultūros centrų skaičius, meno mėgėjų kolektyvų skaičius (nors ir šiuo atveju geresnius rodiklius už šalies vidurkį pasiekia tik Rietavo savivaldybė), o su profesionaliu menu ir kūrybine ekonomika susiję rodikliai yra prastesni, nei vidutiniškai Lietuvoje. Net ir Telšių rajono savivaldybėje, kurioje veikia Vilniaus dailės akademijos fakultetas (kiti padaliniai veikia daug didesnėse Kauno ir Klaipėdos miestų savivaldybėse) ir menų inkubatorius, profesionalaus meno kūrėjų skaičius 1000-iui gyventojų yra mažesnis už vidutinį Lietuvoje.

5. *Žemaičių kalba ir kultūra nėra naudojama kaip svarbus veiksnys tiek FZ socialinių ryšių kūrimui, tiek investicijų ir talentų pritraukimui.* Žemaičių kalba 2010 m. Tarptautiniame ISO kalbų sąrašė įregistruota kaip gyva baltų kalba (kodas: ISO 639-3) šalia kitų trijų gyvų baltų kalbų – lietuvių, latvių ir latgalių, turinti sunormintą gramatiką (A. Girdenis, J. Pabrėža ir kiti). Apytikslu vertinimu, žemaitiškai (kartu su bendrine lietuvių kalba ir (dažnai) užsienio kalbomis) kalba apie 500 tūkst. žmonių, kurie kartu save identifikuoja ir su kalba, ir su istorinėmis asmenybėmis (S.

⁹ Šaltinis: Inovacijų agentūros regioninė ekonomikos apžvalga „Telšių apskrities ekonominės struktūra ir raida“ (<https://inovacijuagentura.lt/site/binaries/content/assets/analitika/apzvalgos/2022/telsiu-apskr.-v2.pdf>).

¹⁰ Šaltinis: 2022–2030 m. Telšių regiono plėtros planas, patvirtintas Telšių regiono plėtros tarybos 2023 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. K/S-5 „Dėl 2022–2030 m. Telšių regiono plėtros plano patvirtinimo“ (<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/461752b0bf3c11ed97b2975f7dad7488>).

¹¹ Šaltinis: Savivaldybių kultūros indeksas, 2022 m. (https://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2023/12/SKI2022_Tyrimo-ataskaita.pdf).

Daukantas, J. A. Pabrėža, M. Valančius, S. Stanevičius ir kt.), kilmės vieta, žemaitiško charakterio savybėmis (ar auto stereotipais) – atkaklūs, santūrūs, orūs, „kieti“. Kaip esminis žemaičių charakterio bruožas įvardijamas užsispyrimas, šis žodis (pozityvia prasme) pavartotas daugumoje visų su žemaičių elgesio ir požiūrio į gyvenimą savitumu susijusių pavyzdžių¹². Visgi, vertinant kitus (aukščiau aptartus) problemos aspektus, nėra akivaizdžių požymių, kad šis veiksnys būtų aktyviai naudojamas turizmo, kūrybinės ekonomikos plėtrai, ryšių su diaspora (įskaitant potencialius investuotojus) palaikymui.

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Veikla „Darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose“
Pažangos priemonės įgyvendinimo teritorija – Mažeikių miestas ir Telšių miestas.

Veiklos 2. „Regiono turistinio patrauklumo didinimas“ ir 3. „Regiono investicinio patrauklumo didinimas“ bus įgyvendinamos FZ strategijoje numatytoje Telšių regiono teritorijoje, apimančioje Telšių, Mažeikių, Plungės rajonų ir Rietavo savivaldybes.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Veikla 1. „Darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose“

Pažangos priemone bus įgyvendinama veikla – darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose. Ši veikla prisidės prie Plane numatytos problemos giluminės priežasties „Nepakankamas darnaus judumo priemonių diegimas miestuose“ sprendimo.

Atsižvelgiant į regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-03 (RE) „Skatinti darnų judumą miestuose“ finansavimo gairėse numatytas išankstines sąlygas, pareiškėjais gali būti Mažeikių rajono savivaldybės administracija ir Telšių rajono savivaldybės administracija.

Veiklos 2. „Regiono turistinio patrauklumo didinimas“ ir 3. „Regiono investicinio patrauklumo didinimas“.

Šios veiklos tiesiogiai siejasi su Telšių regiono plėtros plane nustatyta Telšių regiono problema „Nepakankamai išvystyta turizmo ir verslo plėtros aplinka“ ir jos giluminėmis priežastimis „Nepakankamas turizmo objektų pasiekiamumas ir kokybiškų paslaugų trūkumas“ bei „Nepatraukli aplinka verslo plėtrai“ ir yra skirtos joms spręsti.

Projektų vykdytojai ir partneriai. Remiantis Vietos savivaldos įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsnio 38 punktu, sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas yra savarankiškosios savivaldybių funkcijos. Remiantis Įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal sudarytas sutartis kiti viešai pasirenkami fiziniai ar juridiniai asmenys. Remiantis Įstatymo 54 ir 55 straipsniais, savivaldybės, įgyvendindamos valstybės perduotas funkcijas, užtikrina viešųjų paslaugų teikimą gyventojams, nustatydamą šių paslaugų teikimo būdą, taisykles ir režimą, steigdamą biudžetines ir viešąsias įstaigas, savivaldybės įmones, akcines bendroves, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka parinkdama viešųjų paslaugų teikėjus ir įgyvendindama viešųjų paslaugų teikimo priežiūrą ir kontrolę.

Atsižvelgiant į aukščiau minėtas Įstatymo nuostatas, pažangos priemonės projektų pareiškėjais ir partneriais gali būti Mažeikių, Plungės, Telšių rajono ir Rietavo savivaldybių administracijos, VšĮ Žemaitijos turizmo informacijos centras, VšĮ Rietavo turizmo ir verslo

¹² Šaltinis: Silvija Papaurėlytė, Kazimieras Žeperka „Lietuvos etninių sričių gyventojų charakterio bruožai kalbos pasaulėvaizdyje“ (<https://journals.lki.lt/bendrinekalba/article/download/284/349/>).

informacijos centras, BĮ „Veiklus Rietavas“, BĮ „Plungės turizmo informacijos centras“. Investicijos planuojamos į valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausantį turtą.

V SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Visai pažangos priemonei ir jos 3 veikloms projektų atranka bus organizuojama planavimo būdu, kuris taikomas projektams, kuriais įgyvendinamos Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytos funkcijos ir veiklos, kurie priskirtini valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms ar jų kontroliuojamiems juridiniams asmenims ir kuriais tiesiogiai prisidedama prie pažangos priemonės įgyvendinimo ir joje numatytų rezultatų pasiekimo, vadovaujantis Strateginio valdymo metodikos 135.2 punkto nuostatomis. Siekiama, kad viešosios paslaugos būtų tolygiai pasiskirsčiusios Telšių regione.

VI SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	<i>Veikla „Darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose“</i> Įgyvendinant Pažangos priemonės veiklos projektus turi būti laikomasi Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-03 (RE) „Skatinti darnų judumą miestuose“ finansavimo gairėse (toliau – Gairės) numatytų HP reikalavimų, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą. Projektams turi būti siekiama prisidėti prie išmetamų dujų ir teršalų kiekio mažinimo. Turi būti laikomasi klimato ir aplinkos apsaugos standartų. Jokia projekto veikla neturi būti daroma reikšmingos žalos 6 aplinkos tikslams, nurodytiems Gairių 3.2 papunktyje. Sprendimai naudoti judėjimo, regos, klausos ar kitą negalią turintiems asmenims, visi įgyvendinami sprendimai, diegiant universalaus dizaino ir kitas inžinerines priemones rengiant statinio projektą turi būti suderinti su neįgaliųjų organizacijomis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka (Gairių 3.5 papunktis). <i>Veiklos 2. Regiono turistinio patrauklumo didinimas ir 3. Regiono investicinio patrauklumo didinimas</i> Remiantis Regioninės pažangos priemonės 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ finansavimo gairių¹³ nuostatomis: - įgyvendinant projektus, prisidedama prie darnaus vystymosi principo įgyvendinimo: - investuojant į viešąją turizmo infrastruktūrą bei viešųjų paslaugų efektyvumo gerinimą ir pramoninių ir (ar) komercinių teritorijų išvystymo netolygumų pašalinimą, bus prisidedama

¹³ Patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. 1V-188 „Dėl Regioninės pažangos priemonės 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ finansavimo gairių patvirtinimo

		prie 8-ojo Darnaus vystymosi tikslo „Skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, produktyvų įdarbinimą ir deramą darbą“; - įgyvendinant projektus nebus daroma reikšminga žala aplinkos tikslams; - projekte nebus numatyta veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui. - projektai atitiks Finansavimo gairių 4 dalyje nustatytus horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimus.
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	<i>Veikla „Darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose“</i> Priemonės veiksmams/projektais tiesiogiai prisidėti prie inovatyvumo (kūrybingumo) horizontaliojo principo įgyvendinimo nenumatoma. <i>Veiklos 2.Regiono turistinio patrauklumo didinimas ir 3. Regiono investicinio patrauklumo didinimas.</i> Įgyvendinant projektą pagal šią pažangos priemonę veiklas bus netiesiogiai prisidedama prie Inovatyvumo (kūrybingumo) horizontaliojo principo įgyvendinimo.
3.	Lygių galimybių visiems	<i>Veikla „Darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose“</i> Įgyvendinant projektą neturi būti pažeidžiami lygių galimybių ir nediskriminavimo principai (dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos, negalios ar kitų aspektų), įskaitant prieinamumo visiems reikalavimo užtikrinimą (paslaugų, infrastruktūros, fizinės ar e. aplinkos sprendimai, informacijos, transporto prieinamumo ir pan.). Turi būti laikomasi universalios produktų (gaminių, paslaugų, transporto, fizinės ar e. aplinkos, infrastruktūros), kuriais gali naudotis visi žmonės kuo platesniu mastu, dizaino, neatsižvelgiant į šių produktų funkcijas. Ypač turi būti atsižvelgiama į prieinamumo (įskaitant informacines ir ryšių technologijas) užtikrinimą negalią turintiems asmenims Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 9 straipsnyje nurodytomis priemonėmis. <i>Veiklos 2.Regiono turistinio patrauklumo didinimas ir 3. Regiono investicinio patrauklumo didinimas.</i> Pažangos priemonės veiklomis bus prisidedama prie lygių galimybių principo, nes tiek tiekėjai, vykdančios rangos darbus ir/ar paslaugas, tiek visi sukurtos/pagerintos infrastruktūros vartotojai nebus diskriminuojami dėl jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitais pagrindais principo įgyvendinimui bei turės galimybę nevaržomai tokiais pačiais kaip ir kitų asmenų sąlygomis naudotis paslaugomis, infrastruktūra, ir kitomis priemonėmis.

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

Veikla „Darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose“

Pažangos priemonei nustatyta išankstinė sąlyga – savivaldybės tarybos patvirtintas darnaus judumo mieste planas, kurio parengimas finansuotas 2014–2020 m. ES fondų lėšomis.

Išankstinę sąlygą įgyvendina dvi Telšių regiono savivaldybės:

1. Mažeikių rajono savivaldybės taryba 2017 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. T1-286 patvirtino Mažeikių miesto darnaus judumo planą. Pakeitimas patvirtintas 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T1-178 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 27 d. sprendimo Nr. T1-286 „Dėl Mažeikių miesto darnaus judumo plano patvirtinimo“ pakeitimo“

2. Telšių rajono savivaldybės taryba 2024 m. lapkričio 28 d. sprendimu Nr. T1-415 „Dėl Telšių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 31 d. sprendimo Nr. T1-166 „Dėl Telšių miesto darnaus judumo plano patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtino Telšių miesto darnaus judumo planą.

Veiklos 2. Regiono turistinio patrauklumo didinimas ir 3. Regiono investicinio patrauklumo didinimas

2022–2030 m. regionų plėtros programoje Vidaus reikalų ministerijos regioninėms pažangos priemonėms 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ nustatyta išankstinė sąlyga – patvirtintos teritorinės strategijos, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos Prieiglos, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (Bendrųjų nuostatų reglamento), 29 straipsnio reikalavimus ir patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse yra numatytos veiklos šioms strategijoms įgyvendinti.

Šios pažangos priemonės veiklos ir jų projektai atitinka 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos veiksmus, strategija patvirtinta visų Telšių regiono savivaldybių tarybų sprendimais:

Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimas Nr. T1-177 „Dėl 2024-2029 m. Telšių regiono Funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, pakeitimas patvirtintas *Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2025 m. gegužės 22 d. sprendimu Nr. T1-171*

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimas Nr. T1-144 „Dėl 2024-2029 m. Telšių regiono Funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, pakeitimas patvirtintas *Plungės rajono savivaldybės tarybos 2025 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T1-188*

Rietavo savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimas Nr. T1-86 „Dėl 2024-2029 m. Telšių regiono Funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, pakeitimas patvirtintas *Rietavo savivaldybės tarybos 2025 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T1-87*

Telšių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimas Nr. T1-215 „Dėl 2024-2029 m. Telšių regiono Funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, pakeitimas patvirtintas *Telšių rajono savivaldybės tarybos 2025 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T1-209*

Projektai, įgyvendinami pagal pažangos priemonės 2 veiklą „Regiono turistinio patrauklumo didinimas“ ir 3 veiklą „Regiono investicinio patrauklumo didinimas“ atitinka Regioninės pažangos priemonės 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ finansavimo gaires.

VIII SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Lentelė Nr. 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektingos rodiklio reikšmės		Siektingos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2024)	Galutinė reikšmė (2029)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Darnaus judumo priemonių diegimas Mažeikių ir Telšių miestuose	P.S.2.1035	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	2 067 518	1 734 026	0	7	Numatoma, kad bus įgyvendintos 7 darnaus judumo priemonės. Mažeikiuose planuojama įgyvendinti 1 darnaus judumo priemonę (viešojo transporto autobusuose ir sustojimo stotelėse įdiegti skaitmeninius ekranus, įsigyti transporto bilietų kasos aparatus). Telšiuose planuojama įgyvendinti 6 darnaus judumo priemones (įrengti naujų viešojo transporto stotelių, rekonstruoti esamas stoteles, įrengti keleivių laukimo paviljonus, švieslentes stotelėse, atnaujinti ir įdiegti išmaniąsias transporto eismo valdymo sistemas Telšių miesto sankryžose, kt. Taip pat planuojama įrengti 2 dviračių remonto stoteles, 11 dviračių stovėjimų vietų ir saugyklų, 7 vnt. dviračių laikymo stoginių prie gimnazijų ir progimnazijų, 2 dviračių remonto stoteles.
	P.B.2.0058	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	14 031 731	11 926 968	0	19,617	Siektina rodiklio reikšmė nustatyta atsižvelgiant į savivaldybių pateiktus pasiūlymus dėl projekto įtraukimo į regiono plėtros planą. Mažeikiuose planuojama įrengti/modernizuoti 12,517 km dviračiams skirtos infrastruktūros: V. Kudirkos g., Žemaitės g., Pavenčių g., Birutės g., Sienos g., Pervazos g., Židikų g., Žagarėlės g. (su dalimi Pumpurų g.), Montuotojų g., Naujoji g., Naftininkų g., Laisvės g., Aitvaro g., Draugystės g., Taikos g., Kalnėnų g., Varduvo g., tiltas per Ventos upę. Telšiuose planuojama įrengti/modernizuoti 7,1 km dviračiams skirtos infrastruktūros: nuo Zakso kalno iki Mastupio g. 20,

							Saulėtekio g. nuo Luokės g. iki Tryškių g., Luokės g. atkarpa nuo Saulėtekio g. iki Lygumų g., Lygumų g. nuo Luokės g. iki Tryškių g. per Tulpių g., Parko g., Malūno g., Miško, Alyvų, Plungės g. Taip pat planuojama įrengti 3 vnt. dviračių remonto stotelių, 2 elektrinių dviračių stovus su įkrovimu, 10 vnt. dviračių stovėjimų aikštelių ir vietų, 7 vnt. dviračių laikymo stoginių prie gimnazijų ir progimnazijų, 3 vnt. prie geležinkelio ir autobusų stočių bei regioninės ligoninės.
2. Regiono turistico patrauklumo didinimas	P.B.2.0076	Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	29 040 721	24 684 601	0	24	Rodikliai yra perkelti iš FZ strategijos. Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis Plano pažangos priemonės aprašo projektų nuo Nr. 2.1 iki 2.34 duomenimis.
	P.S.2.1039	Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai			0	4414189	Rodikliai yra perkelti iš FZ strategijos. Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis Plano pažangos priemonės aprašo projektų Nr. 2.2 – 2.21 ir 2.23 – 2.34 duomenimis.
	P.B.2.0058	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai			0	9,11	Rodikliai yra perkelti iš FZ strategijos. Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis Plano pažangos priemonės aprašo projektų Nr. 2.17, 2.20, 2.22, 2.27, 2.31 duomenimis.
3. Regiono investicinio patrauklumo didinimas	P.B.2.0076	Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	6208159	5276933	0	7	Rodikliai yra perkelti iš FZ strategijos. Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis Plano pažangos priemonės aprašo projektų nuo Nr. 3.1 iki 3.9 duomenimis.
	P.S.2.1039	Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai			0	136 973	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis Plano pažangos priemonės aprašo projektų Nr. 3.4, 3,5, 3.7 duomenimis.
			51 348 129	43 622 528			

Lentelė Nr. 3

Pažangos priemonės rezultato rodikliai

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (2021)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siekimos rodiklio reikšmės		Siekimos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2024)	Galutinė reikšmė (2029)	
1	2	3			6	7	8
R.B.2.2064	Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus Naudotojai per metus	0	14 031 731	11 926 968	0	17 700	Siektina rodiklio reikšmė nustatyta atsižvelgiant į savivaldybių pateiktus pasiūlymus dėl projekto įtraukimo į regiono plėtros planą. Planuojama, kad rodiklio galutinė reikšmė sieks 17700 naudotojų per metus. Mažeikių mieste sukurta dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius sieks 14000 naudotojų, Telšių mieste – 3700.
R.S.2.3039	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius Vartotojai per metus	0	35 248 880	29 961 534	0	10600 11700	Rodikliai yra perkelti iš FZ strategijos. Rodiklio preliminarinė reikšmė apskaičiuota remiantis Plano pažangos priemonės aprašo projektų 2.1, 3.1, 3.6, 3.8 ir 3.9 duomenimis (turizmo ir verslo veiklos, 5000+6700).
R.S.2.3040	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai Hektarai				0	578,3546	Preliminari rodiklio preliminarinė reikšmė apskaičiuota remiantis Plano pažangos priemonės aprašo projektų Nr. 2.2–2.34, 3.4 – 3.7 duomenimis (turizmo ir verslo veiklos 564,6573+13,6973).
R.S.2.3025	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus				0	17300	Rodikliai yra perkelti iš FZ strategijos. Preliminari rodiklio reikšmė apskaičiuota remiantis Plano pažangos priemonės aprašo projektų Nr. 2.17, 2.20, 2.22, 2.27, 2.31 duomenimis (turizmo veikla).
			49 280 611*	41 888 502*			

** - pažangos lėšų suma rezultato ir produkto rodikliui pasiekti skiriasi, nes produkto rodiklis P.S.2.1035 Įgyvendintos darnaus judumo priemonės neturi rezultato rodiklio atitikmens. Todėl pažangos lėšų suma rezultato rodikliui pasiekti yra mažesnė.*

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2024 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. 3-198 patvirtintais 22–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programos regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-03 (RE) „Skatinti darnų judumą miestuose“ finansavimo gairių pakeitimais nustatyta, kad rodiklio numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis siekiama ne projekto, o Investicijų programos uždavinio lygiu (Gairių 2-a, 4-a veiklomis); RPPl pažangos priemonių aprašuose prisidėjimas prie šio rodiklio neturi būti planuojamas.

Regiono plėtros tarybos administracijos
direktorius

Julijana Gnadl

(parašas)

(vardas ir pavardė)